ชื่อเรื่อง รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของนักเรียนระดับประถมศึกษา
ชั้นปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1-3
ผู้วิจัย สุรสิทธิ์ มิทราวงศ์ **ปริญญา** ปร.ค. (ยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาค)
อาจารย์ที่ปรึกษา รศ.สมชาย วงศ์เกษม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
ดร.อวยชัย วะทา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2557

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของนักเรียนระคับ ประถมศึกษาชั้นปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1-3 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของนักเรียน ระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1-3 2) เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของนักเรียนระดับประถมศึกษา ชั้นปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1-3 และ 3) เพื่อทดลองใช้ และประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของนักเรียนระดับ ประถมศึกษาชั้นปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1-3 วิธีดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือ นักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1-3 ปีการศึกษา 2556 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) กำหนด ขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1987) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ แบบสอบถามและแบบทคสอบ วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ทคสอบสมมติฐานในการวิจัยใช้การวิเคราะห์ เส้นทาง (Path Analysis) โดยใช้โปรแกรมลิสเรล (LISREL, 1974) ระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 31 คน ใช้วิธีการเลือก แบบเจาะจง (Purposive Sampling) วิธีดำเนินการวิจัย โดยการนำผลการวิจัยในระยะที่ 1 มายกร่างรูปแบบ เบื้องต้น และจัดประชุมวิพากษ์รูปแบบ นำผลที่ได้มาปรับปรุงรูปแบบให้สมบูรณ์ ระยะที่ 3 เป็นการวิจัย เชิงทคลอง (Experimental Research) กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนระคับประถมศึกษาชั้นปีที่ 4-6 โรงเรียน บ้านคอนสันติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 60 คน

เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามและแบบทคสอบ วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรม กอมพิวเตอร์ การทคสอบสมมติฐานการวิจัยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปร ตามแบบวัดซ้ำ (Repeated Measure Multivariate Analysis of Variance: MANOVA) ผลการวิจัยปรากฏคังนี้

- 1. ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับขยะมูลฝอย ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ปัจจัยด้านการสื่อสาร ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม และปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีมมีผลต่อพฤติกรรมใน การจัดการขยะมูลฝอยของนักเรียนระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1-3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 2. รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของนักเรียนระดับประถมศึกษา ชั้นปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1-3 ประกอบด้วย การพัฒนาปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับขยะมูลฝอย ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ปัจจัยด้านการสื่อสาร ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม และปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีม รวม 11 กิจกรรม
- 3. การประเมินผลรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝ่อยของนักเรียน ระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1-3 พบว่าก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า การดำเนินงานตามรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของนักเรียนระดับประถมศึกษา ชั้นปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1-3 ส่งผลให้นักเรียนมี พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยจองนักแบบการพัฒนาพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยดีขึ้นกว่าเดิม

มหาวทยาลยราชภฎมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY Title: A Model of Behavioral Development on Solid Waste Management of Grade 4th-6th

Students under Maha Sarakham Office of Primary Education Service Areas 1-3

Author: Surasit Mittrawong Degree: Ph.D. (Regional Development Strategies)

Advisors: Assoc. Prof. Somchai Wongkasem Chairman

Dr. Uaychai Wata Committee

Rajabhat Mahasarakham University 2014

ABSTRACT

This research aimed to 1) study causal factors of behavioral development on solid waste management of grade 4th-6th students under Maha Sarakham Office of Primary Education Service Area 1-3, 2) construct a model for behavioral improvement of grade 4th-6th students on solid waste management, and 3) implement and evaluate the model for behavioral development on solid waste management of grade 4th-6th students under Maha Sarakham Office of Primary Education Service Areas 1-3. This research was conducted in three phases. Phase I was a quantitative study, of which the sample population were students of the academic year 2013 under Maha Sarakham Office of Primary Education Service Areas 1-3, from which 400 subjects were selected to participate in the study through stratified random sampling, and the sample size was determined by using the Taro Yamane's Method. During this phase of study, data were collected by using a questionnaire and a test, and later analyzed by using statistical analysis. Path Analysis was used for hypothesis testing, using the LISREL Program. Phase II was a qualitative study for which the target group of 31 participants, who were distinguished experts, specialists, academicians and concerned individuals, were selected by using purposive sampling to participate in constructing a model based on research findings of Phase I and later in reviewing the constructed model, the results of which were used to further improve the model. Phase III was an experimental study, of which the target group consisted of 60 grade 4th-6th students of Ban Don Santi School under Maha Sarakham Office of Primary Education Service Area 3. During this phase, data were collected by using a questionnaire and a test and later statistically analyzed by using a computer software program. Repeated Measure Multivariate Analysis of Variance: MANOVA was used for hypothesis testing.

Research Findings are as follows:

- 1. The causal factors affecting solid waste management behaviors of grade 4th-6th students at the .05 level of statistical significance were knowledge on solid waste management, communication, participation, and teamwork.
- 2. The model for behavioral development on solid waste management of grade 4th-6th students under Maha Sarakham Office of Primary Education Service Areas 1-3 consists of 11 activities in the following aspects:development of students' knowledge on solid waste, development of students' knowledge on solid waste management, communication, participation and teamwork.
- 3. Regarding evaluation of the model, it was found that there was a statistically significant difference at the .05 level in the students' behaviors before and after implementation of the model; indicating that the implementation of the model for behavioral improvement on solid waste management of grade 4th-6th students under Maha Sarakham Office of Primary Education Service Areas 1-3 could result in the students' better management of solid waste.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY